

„IN SCHÖNHEIT STERBEN ZU LASSEN”

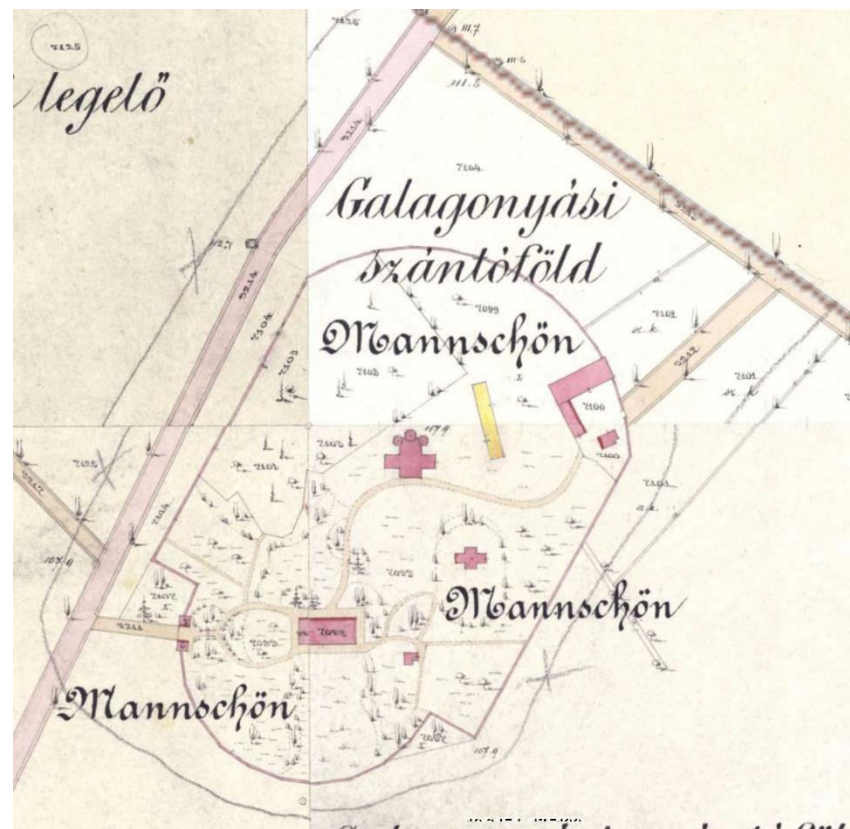
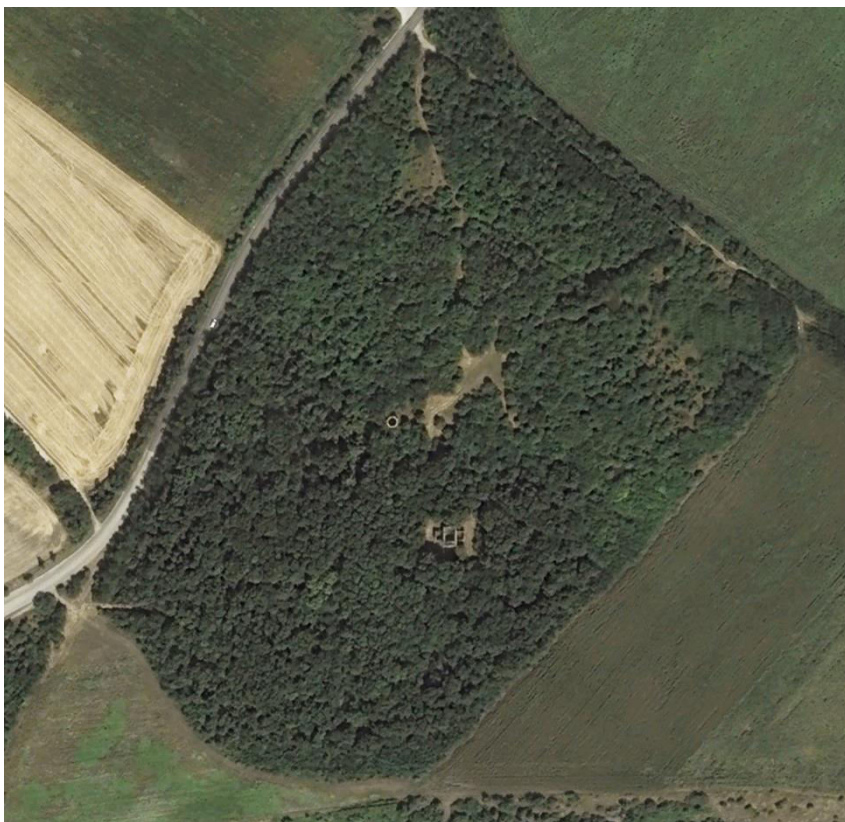
„Szépségében Halni Hagyni”

Szerzők: Csehi Eszter Katalin
István Nóra
Léstyán Enikő

Konzuensek: Szabó Levente
Halmos Balázs

BEVEZETÉS

Az egykor Nagy Károly matematikus és csillagász tulajdonában lévő telken három eltűnőfélben lévő rom áll: a Hegyikastély, a Mauzóleum és a Csillagvizsgáló. A ma romos állapotban lévő épületek és az elvadult kert egykor Magyarország egyik legmodernebb tudományos helyszíne volt, és a magyar csillagászat ügyét volt hivatott szolgálni. Megépültekor Európa legjobban felszerelt, legkorszerűbb csillagvizsgálójának számított. Azonban az 1848-as forradalomban való részvétel és az azt követő megtorlások miatt az itt folyó szellemi- és tudományos élet végleg megszakadt. Később a sokáig jó állapotban tartott csillagvizsgálót kifosztották, műszereit elszállították. Végül az 1. és 2. világháború alatt az épületek nagy része is elpusztult. Jelenleg a Nagy Károly Csillagászati Alapítvány gondozásában áll.

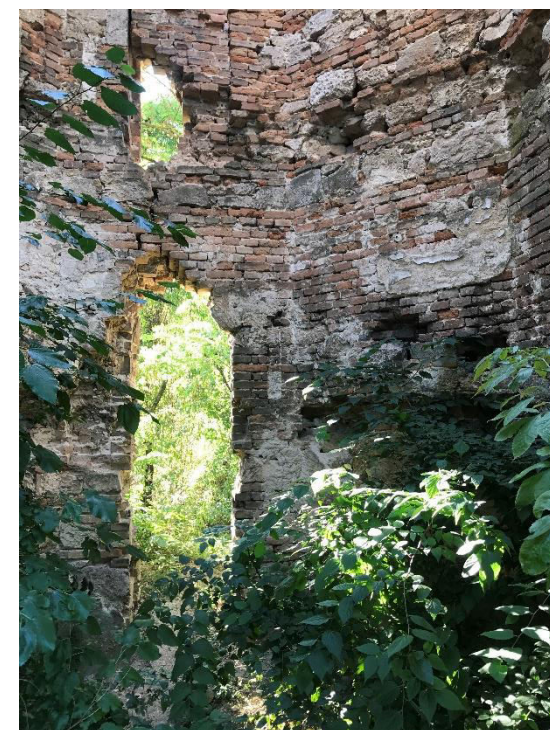

ELMÉLETI HÁTTÉR ÉS ALAPELVEK

Munkánk elméleti háttérének a modern műemlékvédelmi elvek kialakulása szolgált. Az elvek kibontakozása 1905-ben kezdődött Georg Dehio elméleti megfogalmazásai által. Ekkor kezdték definiálni a műemlék fogalmát, mely szerint minden műemléknek számít, amelyet művészeti és történelmi szempontból ápolásra érdemesnek tartanak. Már a fogalom megalakulása magában hordozza a belső feszültséget, miszerint a műemlékvédelem valami létezőt akar megőrizni, de közben a restaurálás által valami nem létezőt hoz létre. Ennek kapcsán merült fel a konzerválás gondolata, miszerint a meglévő, megmaradt műemléket jelenlegi formájában megőrizzük és attól formailag teljesen eltérő elemeket adunk hozzá. A historizálás és purista restaurálás akkor véglegesnek tűnő elutasítása Alois Riegl és Max Dvorak munkásságával jött létre.

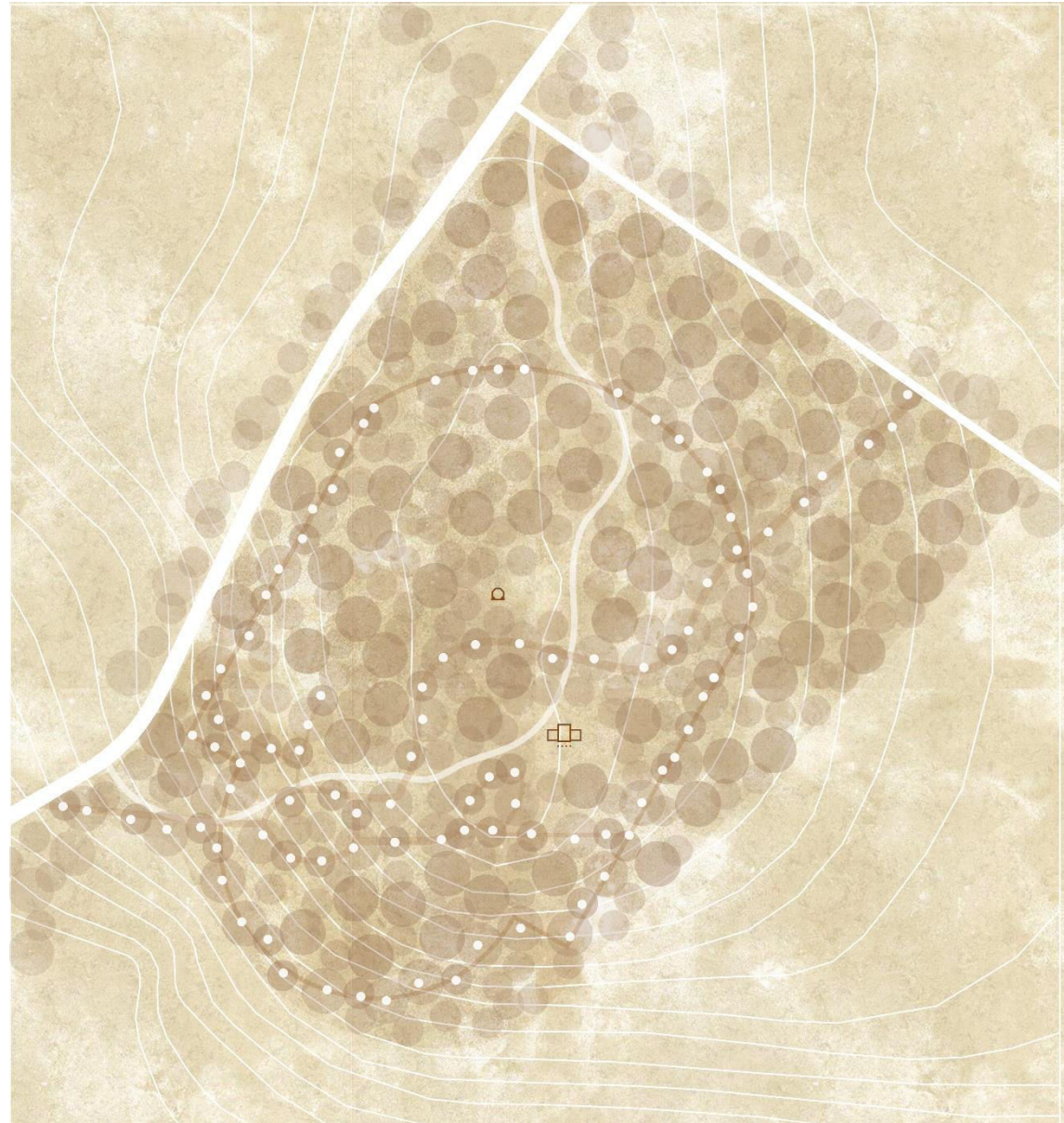

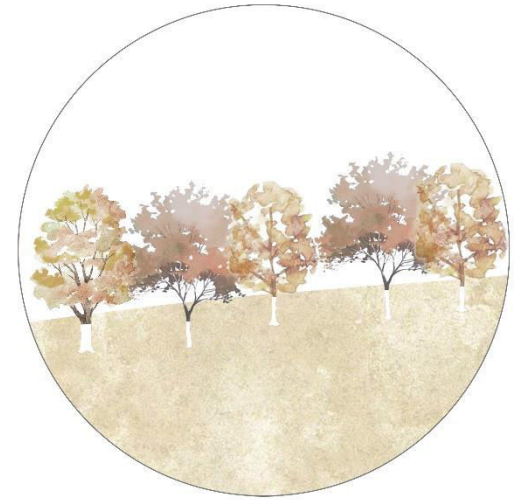
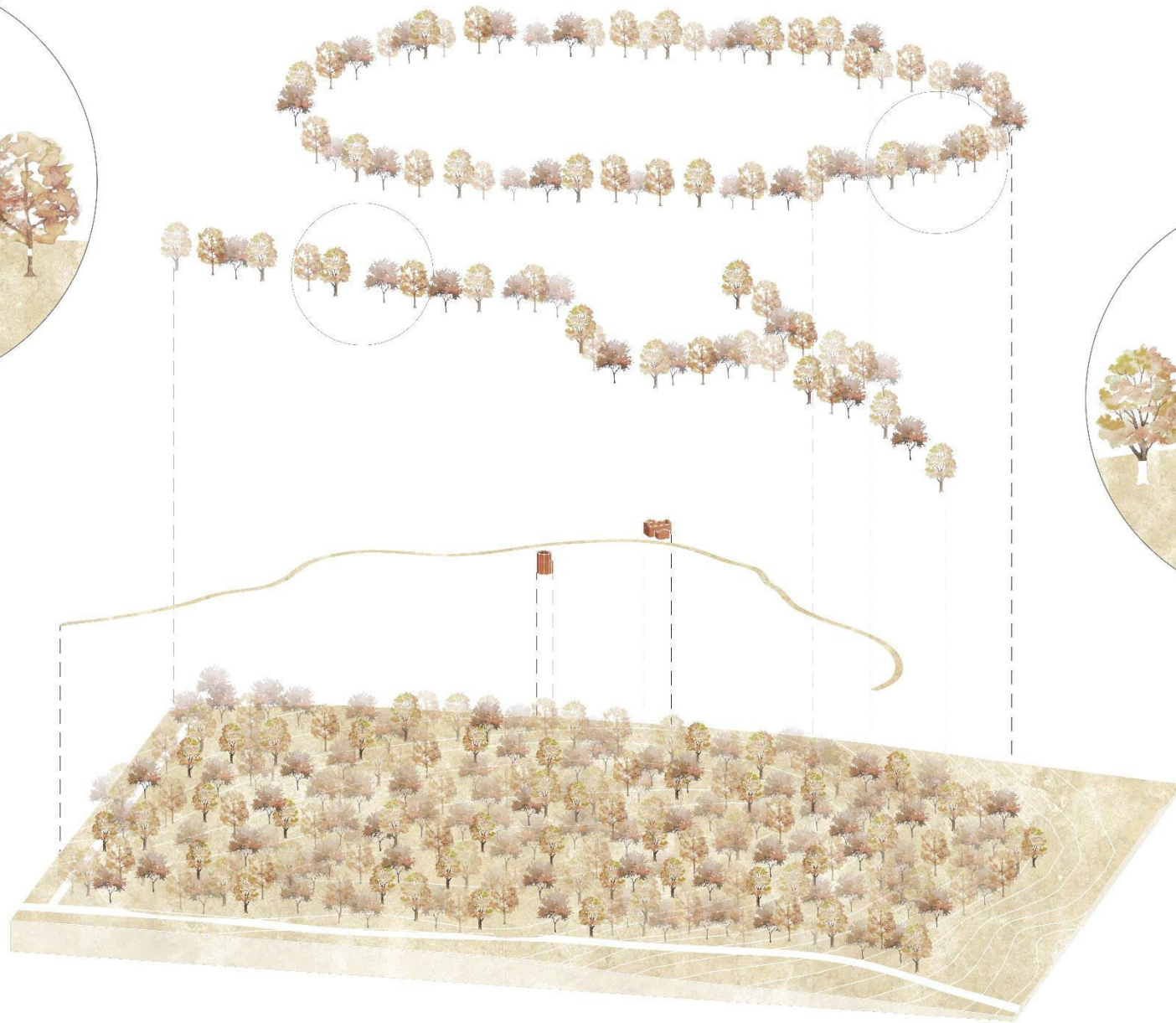
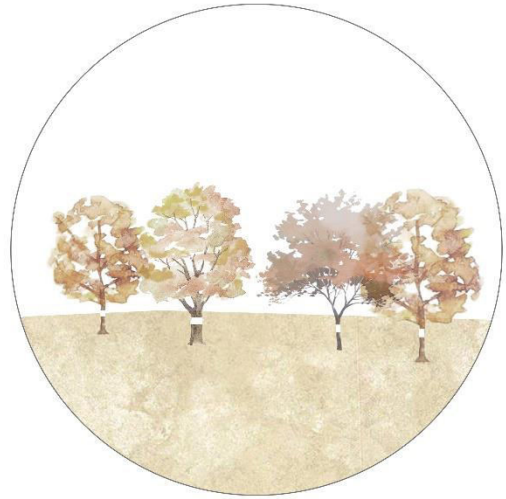
Alois Riegl munkásságáról érdemes külön is szólni, mivel az ő szemlélete volt legmeghatározóbb a tervezésünk során. A XIX. században új műemlékvédelmi irányzatot kezdeményezett, amely a műemléki védettség alatt álló épületek teljeskörű felújítása ellen szólalt fel. Ez a nézet 2 felismerésen alapszik. Elsőként, a felújítások által sokszor nem csak a felhasznált építőanyagokat cserélték, de a szerkesztés módja is teljesen megváltozott. Másodikként, a történelem során ráakódott rétegek ugyanúgy az műemlék értékének részévé váltak, mint maga az épület. Alois Riegl munkásságának csúcspontja az 1903-ban kiadott *Der moderne Denkmalkultus* című írásában teljesedett ki. Ebben a művében olvasható a tervünkben meghatározó szerepet játszó felvetése: „In Schönheit sterben zu lassen”, azaz „Szépségében halni hagyni”. Ennek a mondatnak az értelme abban áll, ahogy a mi tervünk is bemutatja, hogy a műemlékekben értékelnünk kell az idő múlásának jeleit. Ez alapján bárminemű beavatkozás meggátolja a fő tézis kibontakozását.

TERVEZÉS ÉS KONCEPCIÓ

Már a tervezés legelején felmerült bennünk a kérdés, hogy a romok állapotával hogyan érdemes foglalkozni. Számunkra rekonstrukciótól, valamint egy új épület megépítésétől eltérő irány tűnt e helyen megfelelően, mert a természet itt szinte visszafordíthatatlanul elvégezte eróziós munkáját. Ez alapján nem tartottuk szükségesnek e folyamat megállítását vagy visszafordítását, ellenben szépséget láttunk a pusztulás, visszaalakulás folyamatában, annak jelen állapotában. Ezután döntöttünk azon elv mellett, hogy tervjavaslatunkkal figyelemmel kísérjük a romok elmúlását, melynek során a természet szép lassan visszafoglalja, amit egykor elvettek tőle.

Munkánk során ezért útvonalakat jelölünk ki a szemlélődésre, ami mentén körbe lehet járni e vadregényes tájon és különböző szemszögekből meg lehet figyelni a romok elmúlását. Ezek az utak a hajdani kerítés körvonalán, illetve a belső úthálózaton vezetnek keresztül. Mivel a vezérelvünk az időben lejátszódó változás volt, nem kívántunk örök érvényű nyomokat hagyni, a fák törzsét különböző méretű jelzésekkel láttuk el az egykori kerítés és útvonal 5 méteres sávjában, amiket csak azok vesznek észre, aki épp arra járnak. Ezek a jelölések környezetbarát módon, vízbázisú fehér festékkel készülnek. Előbb - utóbb lekopnak, és a környezetet sem szennyezik. Mivel a két vonal más funkciót látott el a múltban, ezért a megjelölésük a mi tervünkben is eltérő. A régi kerítés mentén a fák törzsét szemmagasságtól egészen a talaj szintjéig körbefestենék, míg a belső úton csak szemmagasságban egy keskeny (20 cm széles) sávban jelölnék meg őket.

MEGVALÓSULÁS ÉS KÍSÉRLETEZÉS

A fizikai megvalósítás folyamatát több lépésben képzeltük el.

Először minimális tájrendezést végeznénk az erdő területén (szűrős aljnövényzet és elhullott gallyak eltávolításával, valamint erdőtisztítással), majd megjelölnénk a két kontúrt a fák törzsének megfestésével.

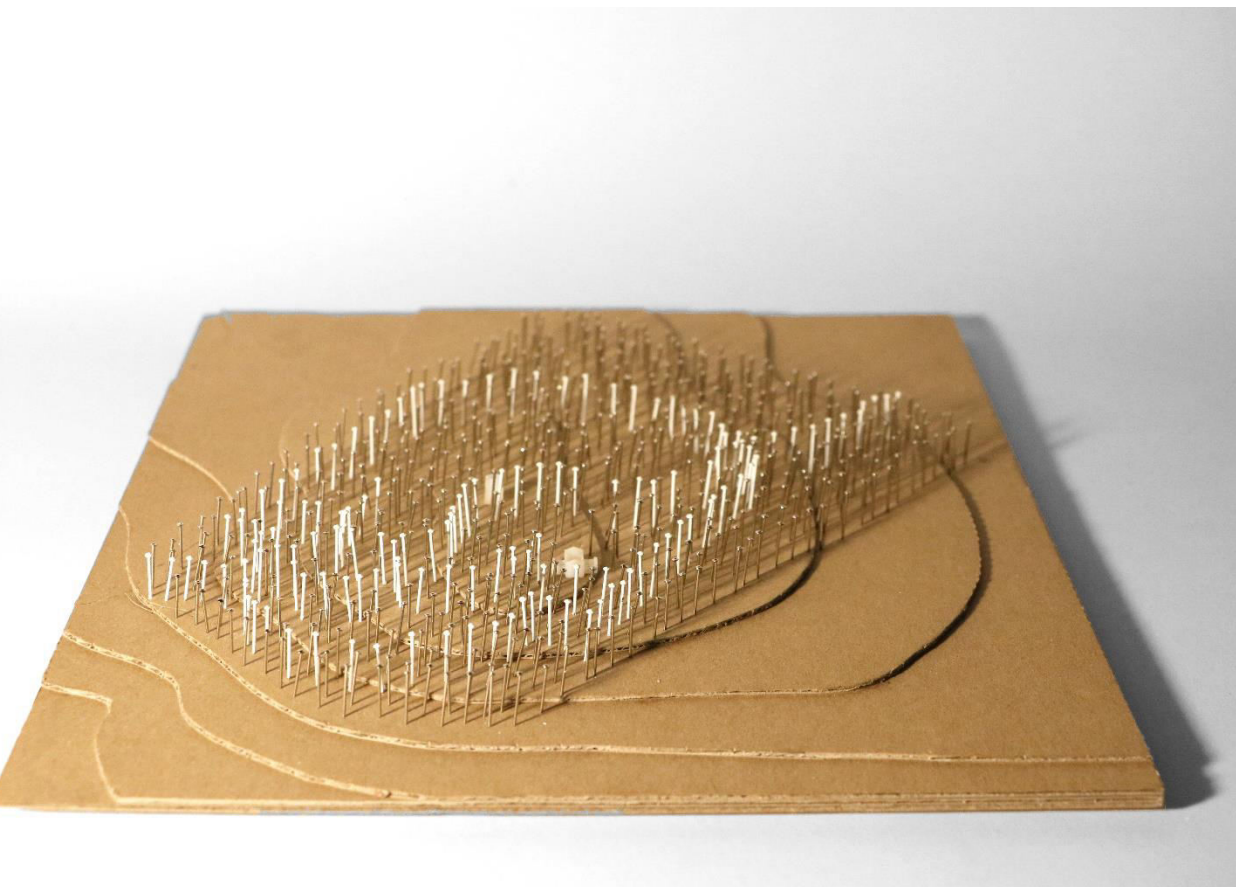
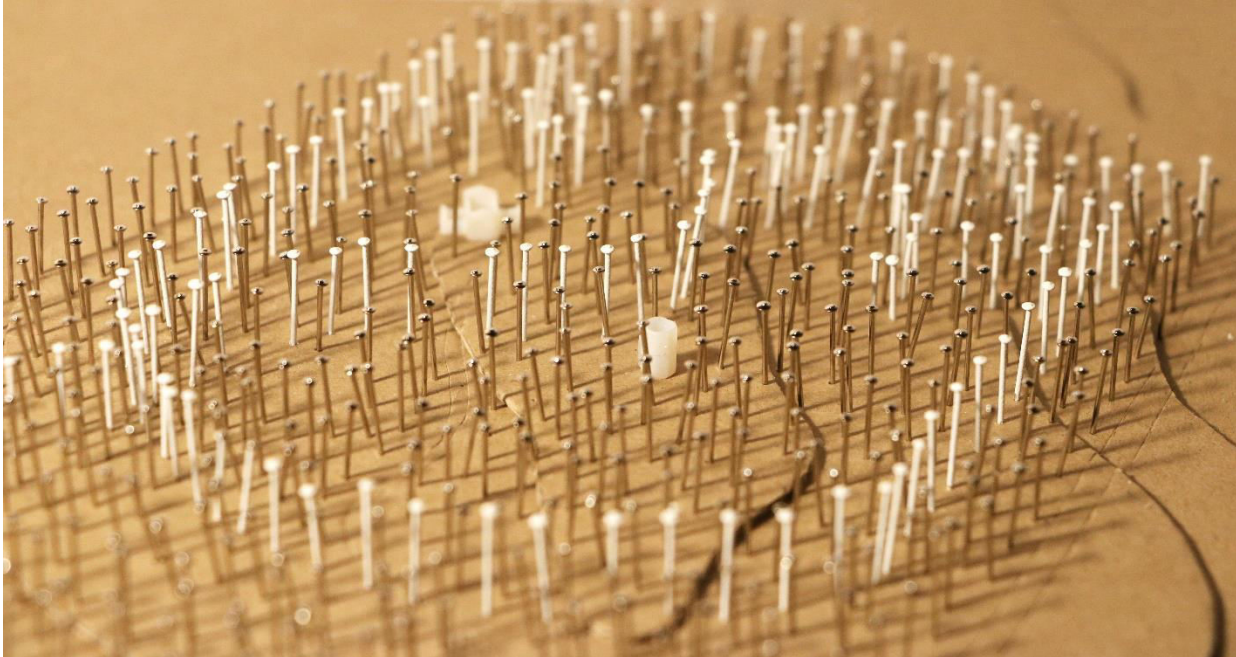
Ezután a jelzések mentén feltehetőleg előbb-utóbb megindul valamilyen forgalom, mert érdekesek lehetnek az erre járó emberek számára ezek a túraútvonalhoz hasonló jelzések. Még ha nem is tudják, hogy mit jelent mindez, az internet segítségével maguk kereshetnek választ a kérdéseikre. Ezáltal ez egy kísérletté is válik, hogy vajon az emberek tudatába bevésődhetnek -e a terület múltjának egyre halványuló képei.

A következő lépésben míg az emberek körben kitapossák az egykori kerítés nyomvonalát és a belső úthálózatot az új jelzések mentén, a festés lekopik, és csak egy ösvény fog tűnékeny lenyomatként emlékeztetni az egykor volt építmények és a park múltjára.

Végül a megvalósulás folyamata is az elmúlás megállíthatatlan folyamatát erősíti. A romok eltűnnek majd a jövőben és ezzel együtt a mi munkánk is csak az emberek emlékezetében él tovább.

FORRÁSOK:

A MŰEMLÉKVÉDELEM TÖRTÉNETE EURÓPÁBAN II. (A XIX. század és a századforduló elmélete és gyakorlata)

<http://www.et.bme.hu/doc/mueml/mueml03.doc>

Elherdált.Örökségünk (2018): Hegyikastély, Csillagvizsgáló és Mauzóleum. elherdalroroksegunk.blog.hu,

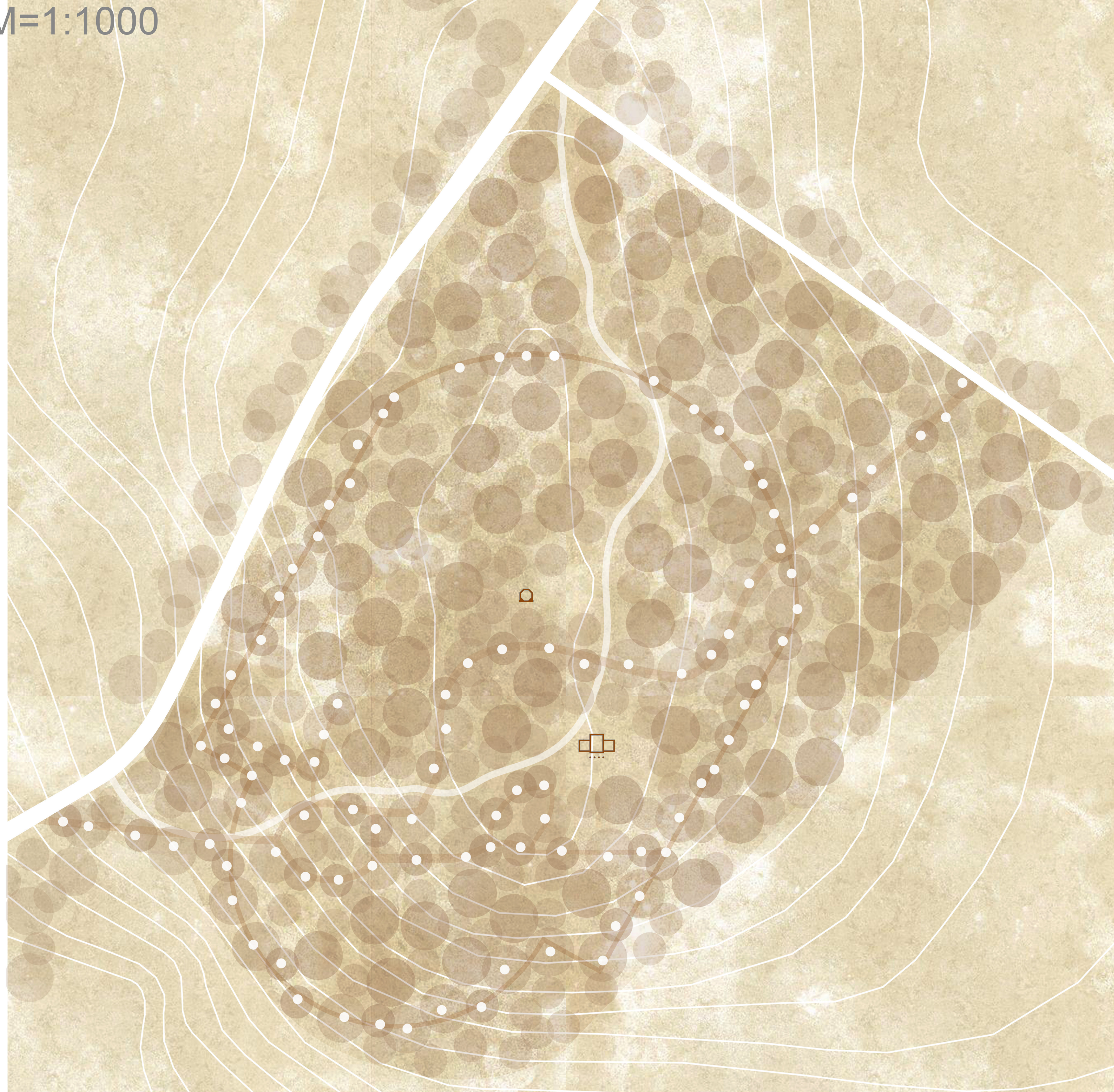
https://elherdaltorokseg.blog.hu/2018/10/23/hegyi_kastely_es_csillagvizsgalo_mauzoleum?fbclid=IwAR1WHHEuGP8JivHa_UVMjCf9INeMyn1i4L-8c8QkCDdTY42dZf90LvDnXJKc, utolsó

letöltés: 2020.10.30.

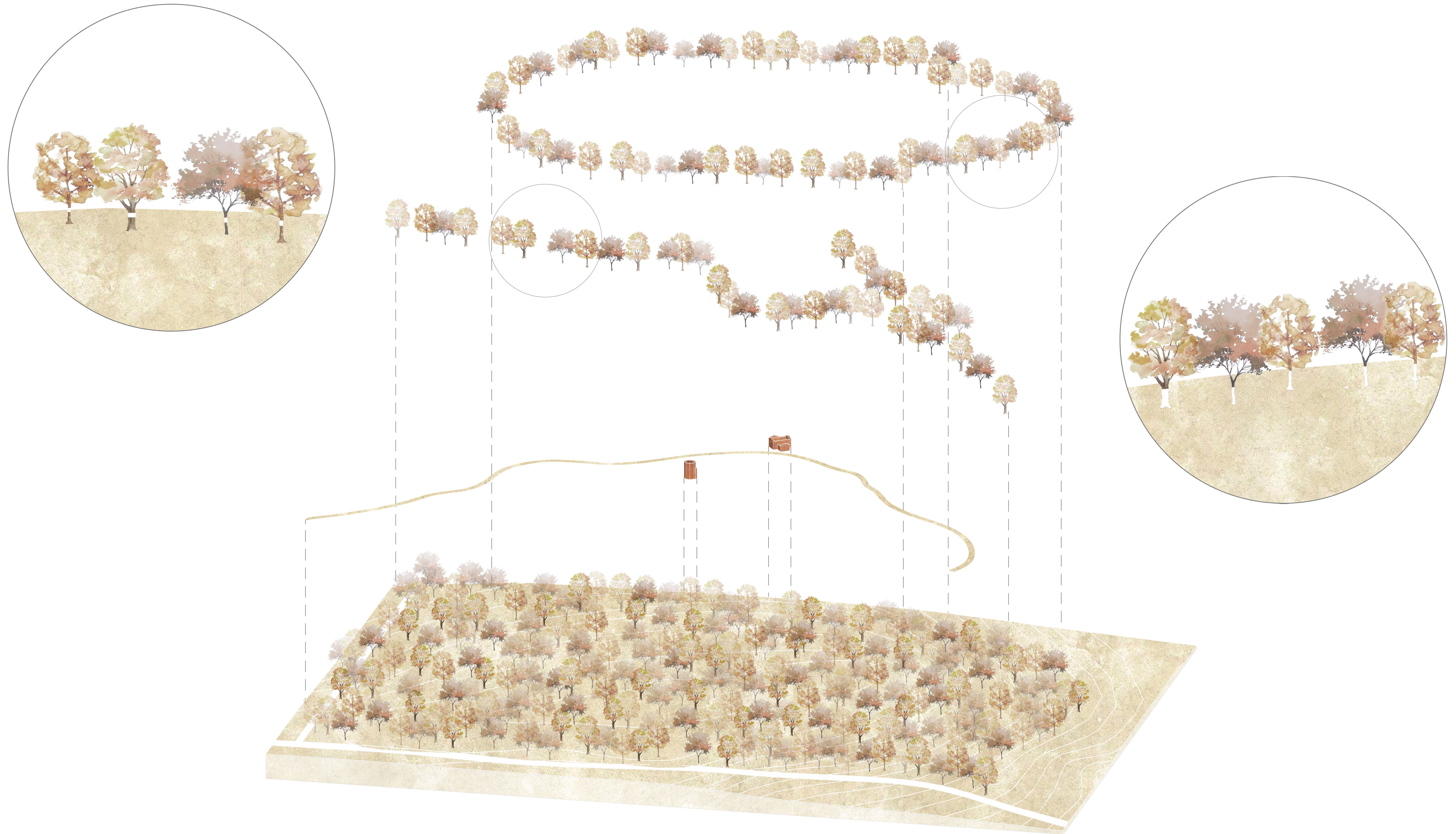
Dr. Mörsch, Georg (1998): Dürfen Denkmäler altern?. DNK,

http://www.dnk.de/Im_Fokus/n2372?node_id=2372&from_node=2402&beitrag_id=372&fbclid=IwAR1i9ehhQMWjZgkn80Mg_g6QXoFzjnZVt0gvu9g2MWgjq4F-3RB7vrbjhhdg, utolsó

letöltés: 2020.10.30.

AXONOMETRIA

KONCEPCIÓ ÁBRÁK

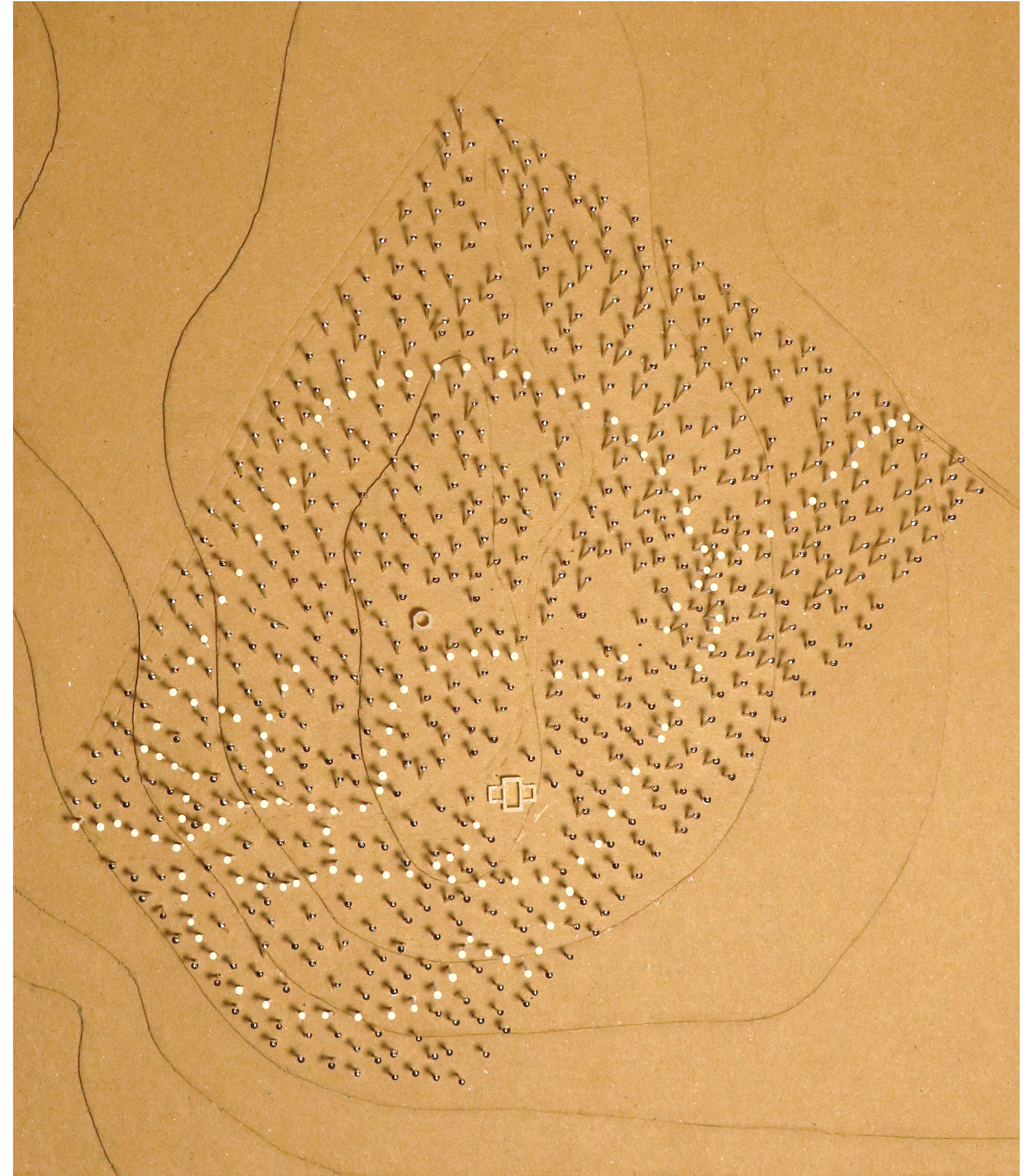
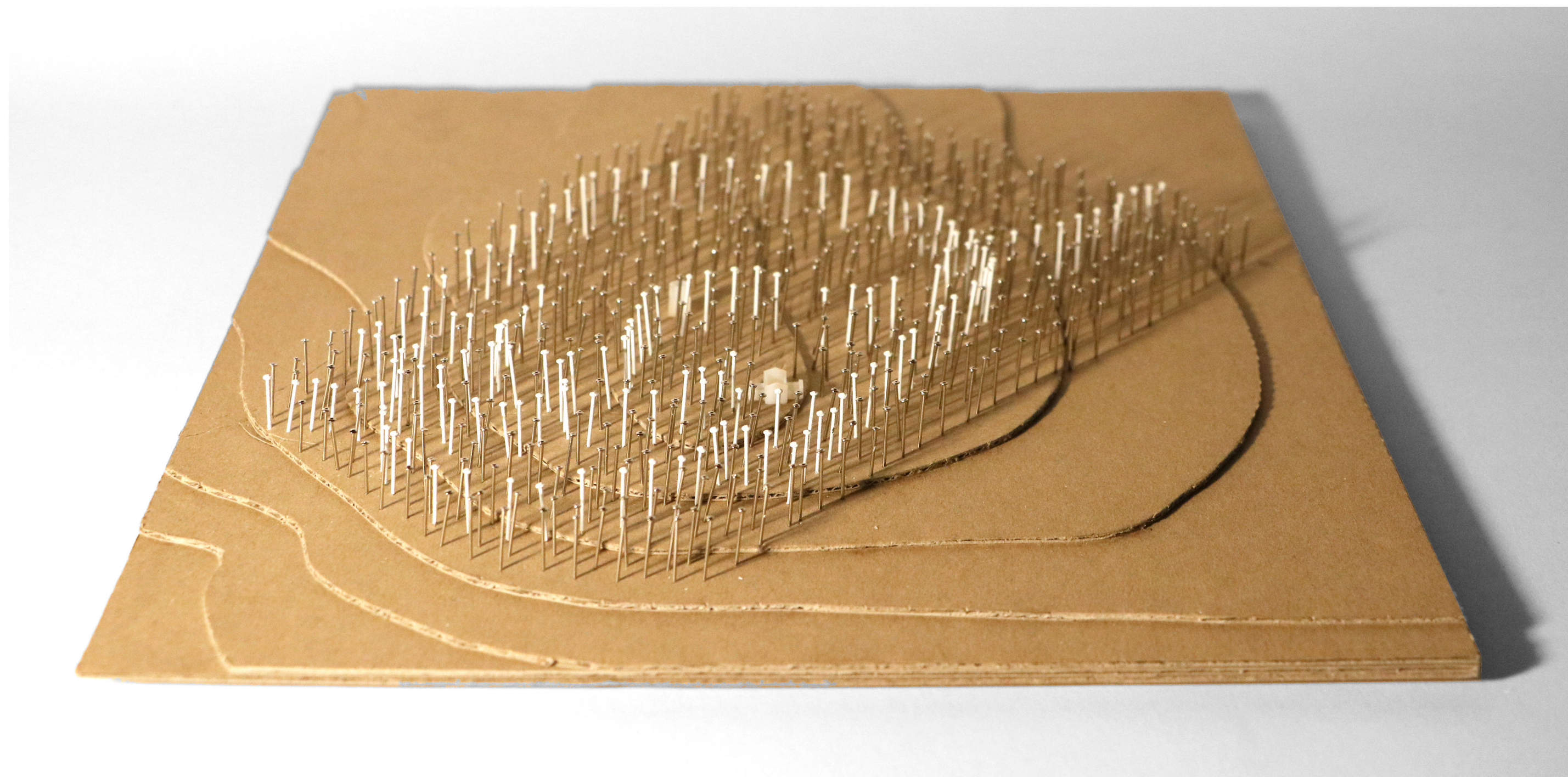
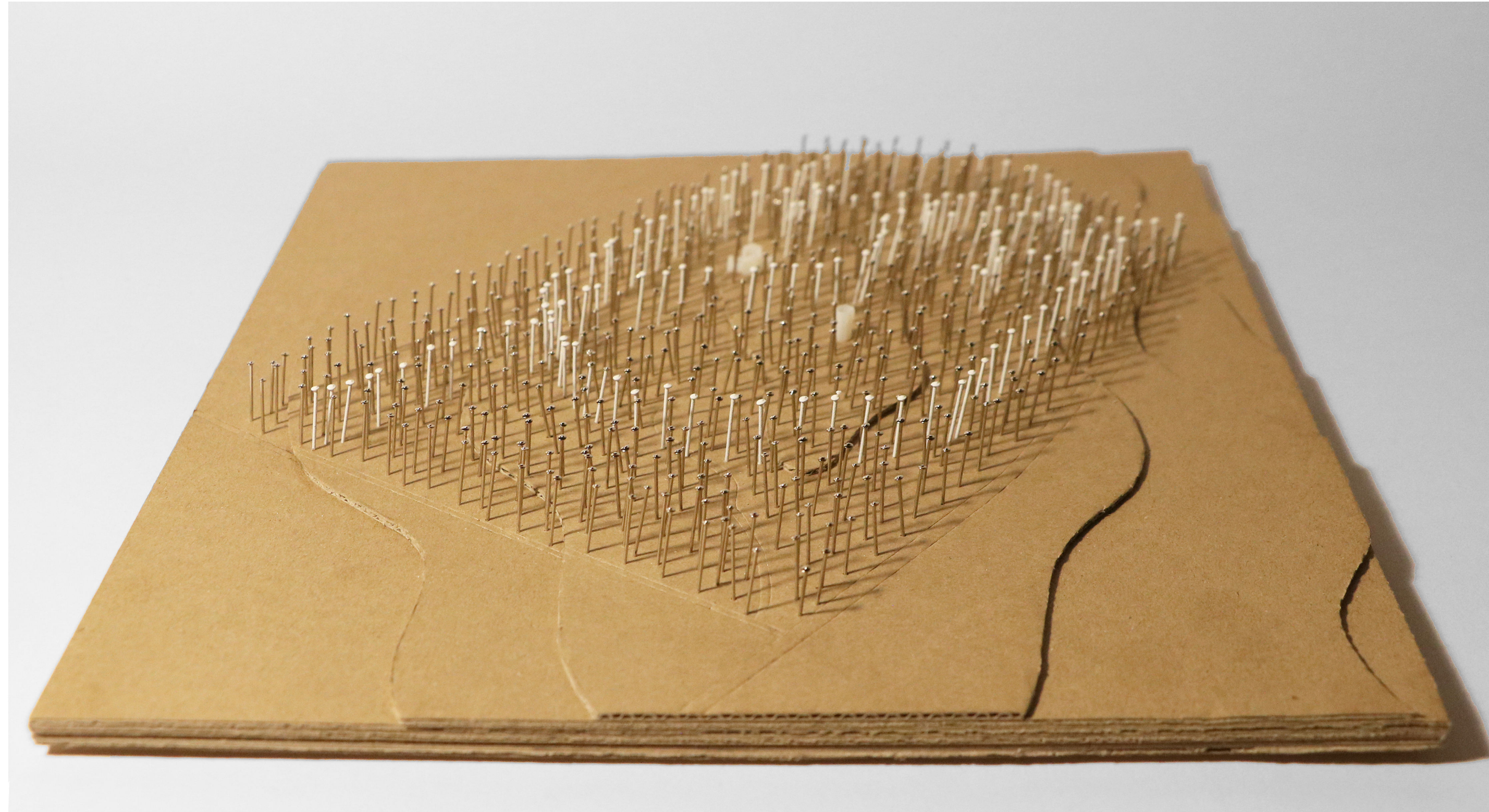
LÁTVÁNYTERV

LÁTVÁNYTERV

MAKETT FOTÓK

MAKETT FOTÓK

